

SARCOFAAGTEKST CT 160

De onderstaande transliteratie en vertaling is gebaseerd op de publicatie van Adriaan de Buck CT 160 II 373.a – 388c. Veertien tekstversies zijn afkomstig van houten dodenkisten uit het Middenrijk. Deze teksten zijn als kolommen aan elkaar parallel geplaatst. Bij het maken van de vertaling is uitgegaan van de linker kolom S2P. Daar waar fragmenten ontbreken in versie S2P wordt de transliteratie van de tekst tussen [ ] aangevuld op basis van tekst uit de eerst volgende kolom rechts. Opmerkelijke afwijkingen of toevoegingen in de overige kolommen worden in de voetnoten besproken.

w3ḥ tp t3 tm wnm ḥs m ḥr.t-ntr tm mwt n ḥf3w wd3 tp t3 ʿk pr.t m sb3.w i3bty.w n.w p.t rh b3.w imnty.w

Het verblijven op aarde en het niet eten van poep in het Dodenrijk.¹ Het niet sterven vanwege een slang. Het compleet zijn op aarde en het in- en uitgaan door de oostelijke² poorten van de hemel.³ Het kennen van de zielen van de Westelijken.

iw rh.kwi dw pw n b3ḥw nty p.t rhn=s ḥr=f wnn=f m ṯn ḥt 300 m 3w=f ḥt 120 m shw=f wnn sbk nb b3ḥw m i3b.t dw pn wnn ḥw.t-ntr=f m ḥrs.t wnn ḥf3w ḥr wp.t dw pf mh 30 m 3w=f mh 3 ḥnty-ir(y) m ds

¹ Het teken moet worden opgevat als een determinatief. Dit geldt ook voor S2P 374b. Versies B2BO en B1L hebben in 373c de toevoeging: tm ski m ḥr.t-ntr in b3 ʿnh mwt *Het niet vergaan in de necropool door de levende ziel die gestorven is.*

² Versies B1L en B3C^a hebben de schrijfwijze sb3.w imnty.w *de westelijke poorten.*

³ Versies B1L en B3C^a hebben in 374c de toevoeging: wd3 tp t3 in b3 ʿnh mwt *Het compleet zijn op aarde door de levende ziel die gestorven is.* Versie B1L vertoont in 374d en 375a de toevoeging: shm m pr.t-ḥrw irw iw^c n it=f m ḥrt-ntr *Het hebben van macht door middel van een stemoffer dat de erfgenaam voor zijn vader maakt in de necropool.*

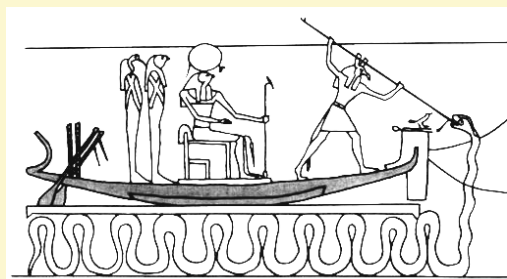
'Ik ken deze berg van Bachjoe waar de hemel⁴ op steunt. Hij is van bergkristal(?), 300 roedes lang en 120 roedes breed. Sobek, de heer van Bachjoe, is in het oosten van deze berg. Zijn tempel bestaat uit kornalijn. Een slang⁵ bevindt zich op de hoornvormige kam van die⁶ berg, (die) 30 el lang (is). Het 3 el metende voorste deel⁷ is van vuursteen.

iw=i rh.kwi rn n hf3w pn tp(y) dw(=f) (imy-)whn=f rn=f

Ik ken de naam van deze slang die op (zijn)⁸ berg is. Zijn naam is (Imy-)wehenef⁹.

ir rf m tr n mšrw pn^c.hr=f ir.t=f r r^c hpr.hr^c h^cw m is.t sg(3)w.t^c 3.t m-hnw skdw.t k^ch.hr sw sth m-dr=f

En wat nu 's avonds betreft, dan zal hij zijn oog wenden naar¹⁰ Ra en dan moet (dus) een stop worden gemaakt door de bemanning, een grote verbazing¹¹ in de vaart. (Dan) zal Seth hem onderwerpen buiten zijn bereik¹².

Seth op de voorplecht van de zonnebark

⁴ Letterlijk: *Ik ken deze berg van Bachjoe waarvan geldt dat de hemel, zij rust op hem.* De meeste versies spreken van *p.t tn deze hemel*.

⁵ Versie B4L^a vertoont een mes op de hals van het slang-determinatief. Dit is opnieuw het geval in deel II 378c.

⁶ Opmerkelijk is het gebruik van het afstandelijke aanwijzende voornaamwoord *pf die*.

⁷ De meeste versies voegen *m-h3.t aan de voorkant* toe.

⁸ Versie B17C maakt duidelijk dat sprake is van het nisbe *tpy die is op*. De meeste versies spreken van *dw=f zijn berg*.

⁹ De meeste versies geven aan dat de naam van de slang wordt ingeleid door het nisbe *imy die is in*. De letterlijke vertaling van *imy-whn=f* luidt: *Die in zijn slopen is*. Zeven versies spreken van *(imy-)whm=f Die in zijn verbranding is*.

¹⁰ De uitdrukking *pn^c ir.t r het oog wenden naar* heeft een offensieve gevoelswaarde in het Egyptisch.

¹¹ Versies B4L^a en B4L^b geven de vormen *sgw.wt oponthoud* letterlijk: *aanhoudingen* afgeleid van *sg aanhouden van boten*.

¹² Met *sw hem* wordt de slang Apopis bedoeld. Met *m-dr=f buiten zijn bereik* wordt het bereik van Ra bedoeld. Seth wordt gezien als de beschermer op de voorplecht van de zonnebark. De versies B2P tot en met B3C^a geven aan dat de uitdrukking *m-dr=f* is verward met *m dr.t=f met zijn hand*. Het betreft dan uiteraard de hand van Seth.

y(3) dd=f m hk3

Ja werkelijk, hij¹³ zegt dan als toverspreuk:

ʿhʿ=i m-dr=k m3ʿ skdw.t m3(w).n=i-w3 ʿn r=k ir.t=k snh.n=i tw ink t3y hbs tp=k d3d3.kwi ink
wr-hk3 iw dy.n=i r=k

*‘Ik bied weerstand aan jou. De vaart houdt juiste koers omdat ik van verre zag. Laat jouw oog
maar mooi zijn¹⁴, ik heb je vastgebonden¹⁵, want ik ben Tjay¹⁶.*

Bedek¹⁷ je kop want ik ben vijandig¹⁸. Ik ben de Werheka¹⁹ die ik tegen jou heb toegepast.’

išs.t pw 3h pw

‘En wat is deze Ach-kracht dan wel?’²⁰

¹³ Seth wordt hier bedoeld. Vanaf de voorplecht van de zonnebark spreekt hij een toverspreuk uit om er Apopis mee te bedwingen.

¹⁴ Deze uitdrukking kan in deze context slechts ironisch zijn bedoeld. Het valt te vergelijken met de Nederlandse uitdrukking: *doe je maar mooi voor*. Met uitzondering van de versies S2P, S2C en B3C^a geven alle andere versies de uitdrukking ʿhn rk ir.t=k *knipper maar met je oog*. Alleen versie B3C^a spreekt over *my ʿhn n=k ir.t=k laat toch jouw oog voor jou knippen*.

¹⁵ Alleen versies S2P en S2C geven het werkwoord snh *vastbinden*. De overige versies spreken over t3m *ingewikkeld zijn, zich verhullen*. Het werkwoord t3m wordt hier echter geschreven met het teken dat doorgaans wordt gebruikt om er het werkwoord dmḏ *samenvoegen* mee te schrijven. Dit verwijst naar het in mummiewindsel samengevoegd zijn van het lichaam van Osiris waaraan de overledene gelijk wordt gesteld. De passage t3m.n=i *omdat ik ben ingewikkeld* betreft een circumstantiële sdm.n=f met causale nuance (Zonhoven § 46b.1). Faulkner vertaalt echter t3m n=i *be veiled (i.e. blindfolded) for me*, waarbij hij juist de slang als geblinddoekt ziet.

¹⁶ Tjay betekent letterlijk *een (echte) man* en vormt een woordspeling op het in 382.b genoemde werkwoord t3m *ingewikkeld zijn*. De overledene zelf heeft de rol van Seth aangenomen.

¹⁷ Versie S2C geeft hbs=i tp=k *ik bedek jouw kop*. Seth maakt in dit geval de slang onschadelijk door zijn kop te bedekken waardoor hij rustig wordt.

¹⁸ Met uitzondering van S2P en S2C geven de overige versies wd3=k wd3=i *want wanneer jij ongeschonden bent, ben ik ongeschonden*. Het ongeschonden zijn van de bedekte slang wordt vergeleken met het ongeschonden zijn van de in windsel gewikkelde Tjay waaraan de overledene gelijk wordt gesteld.

¹⁹ Werheka betekent letterlijk: *Groot aan Toverkracht*.

²⁰ Deze vraag wordt als een tussenzin door Apopis aan Seth gesteld.

šm(w)-hr-ḥ.t=f pḥty=k n ḏw=k mk wi šm(=i) r=i pḥty=k m-^c=i ink wṯs pḥty
Die-zich-op-zijn-buik-voortbeweegt, jouw kracht behoort toe aan jouw berg. Zie mij nu, ik
*vertrek met jouw kracht in mijn hand. Want ik ben degene die kracht vertoont*²¹.

ii.n=i ^cw3=i 3kr.w
Ik ben gekomen en ik doe de aardgoden geweld aan.

r^c ḥtp n=i imy-mšrw=f
*Ra, moge Degene-die-in-zijn-avond-is*²² *mij genadig zijn.*²³

dbn(=n) p.t iw=k m int.wt(=k) wḏ.t rk pw m-b3ḥ ḥtp.ḥr r^c m ^cnḥ iw=i
Wanneer wij door de hemel reizen en jij in (jouw) boeien bent geworpen, want dat is vroeger
(zo) bevolen, dan kan Ra ondergaan.

rḥ.kwi b3.w imnty.w r^c (pw) sbk (pw) nb [b3ḥw] stḥ (pw) nb ^cnḥ
Ik ken de zielen van de Westelijken; (het is) Ra, (het is) Sobek de heer [van Bachjoe] en (het
*is) Seth, de heer van het leven.*²⁴

šḥm m pr.t-ḥrw (m) t ḥnk.t iḥ.w 3pd.w irw iw^c tp t3 n it=f
Het beschikkingsrecht hebben over een stemoffer bestaande uit brood bier runderen en
*gevogelte dat de erfgenaam op aarde maakt voor zijn vader*²⁵.

---

²¹ Versies B1L en B1C geven: *ink wṯs pḥty ik ben de neksteun van kracht* met als determinatief het teken dat een neksteun voorstelt. Versie B9c geeft: *ik ben degene die kracht knoopt*.

²² Hier wordt de avondzon en scheppergod Atoem mee bedoeld.

²³ In deze tussenzin richt Seth zich tot de zonnegod Ra.

²⁴ Versie B2Bo en waarschijnlijk ook B4Bo noemen *Atoem* als eerste godheid. Alle andere versies spreken van: *Het is Ra, het is Sobek de heer van Bachjoe, het is Hathor de meesteres van de avond*.

²⁵ Versie B2Bo voegt hier aan toe: *wnn(w) m šms r^c die in het gevolg van Ra is*.